

УДК 338.439

Л. П. Рогатіна,
к. політ. н., Одеська національна академія харчових технологій

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НА МЕЗОРІВНІ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

L. Rogatina,
candidate of political sciences, Odessa National Academy of Food Technologies

PECULIARITIES OF STATE REGULATION OF ECONOMIC DEVELOPMENT AT THE MESO LEVEL UNDER THE CONDITIONS OF FOOD SECURITY PROVIDING

Автором розглядаються основні напрями та інструменти державного управління на мезорівні. У статті розкриті особливості принципів та завдань державного регулювання на регіональному рівні. Визначено основні елементи системи державного регулювання. Проаналізовано світовий досвід управління продовольчою безпекою та на його основі пропонується механізм державного регулювання економічного розвитку регіону.

The author considers the main directions and instruments of public administration in the mezzanine. The article reveals the peculiarities of the principles and tasks of state regulation at the regional level. The basic elements of the system of state regulation are determined. The world experience in managing food security has been analyzed and on the basis of it the mechanism of state regulation of economic development of the region is proposed.

Ключові слова: продовольча безпека, державне управління, регіональний розвиток, продовольство, запаси, продовольча незалежність.

Key words: food security, public administration, regional development, food, stocks, food independence.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сьогодні в Україні виникає необхідність державного регулювання економіки всіх регіонів з урахуванням їх особливостей, диспропорцій у розвитку, дисбалансу ресурсного забезпечення. Актуалізація державного управління обумовлене проявами саморегулювання територій та пошуком нових ефективніших варіантів регулювання господарських процесів у регіонах. Метою державного регулювання економіки стає не втручання в економіку, а стимулювання стійкого економічного розвитку. Чисельні реформації, які зараз відбуваються, змінюють роль держави у господарських процесах та створюють умови для розвитку регіонів. Тому виникає необхідність у науковому дослідженні особливостей державного управління на мезорівні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ І ДОСЛІДЖЕНЬ

Державне регулювання, його принципи та особливості на мезорівні вивчалися багатьма вітчизняними і зарубіжними вченими, зокрема Калетнік Г.М., Мазур А.Г., Кубай О.Г., Ясько Ю.І., Євмешкіна О.Л., Жаворонкова Г.В., Кіреєва Е.А., Олійник В., Варналій С. та інші. Але досі залишаються невизначеними ключові завдання державного регулювання на регіональному рівні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Державна влада повинна забезпечувати і підтримувати економічну, соціальну й політичну стабільність у кожному регіоні, гарантувати їх ефективну взаємодію. Основні параметри регіонального розвитку задаються центром у вигляді законодавчих і нормативних актів. Це

стосується порядку й механізму приватизації, ціноутворення, податкової політики тощо. Центр виробляє єдину науково-технічну політику, яка має бути основним чинником стабілізації економіки в регіонах, сприяти формуванню інтелектуального й кадрового потенціалу, особливо у сфері фундаментальної науки.

Суб'єктами державного регулювання економічного розвитку регіону є: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України і державні адміністрації (обласні, районні та міські держадміністрації), які фактично є інструментом центральної влади щодо реалізації політики державного регулювання економічного розвитку на місцях та забезпечують реалізацію законів України, указів Президента України, постанов ВРУ, КМУ, рішень відповідних представницьких органів регіонального самоврядування. Об'єктом виступає власне економіка регіону (підприємства, організації, установи усіх форм власності, що розташовані на території регіону, комунально-побутове господарство, зовнішньоекономічні зв'язки та інші соціально-економічні явища і процеси в регіоні).

Органами управління і регулювання у сфері формування продовольчої безпеки є Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики та продовольства, центральний орган виконавчої влади з питань економічного розвитку і торгівлі, центральний орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я, які здійснюють контроль та координацію діяльності усіх центральних та місцевих органів виконавчої влади щодо питань, пов'язаних із формуванням продовольчої безпеки України. Органи виконавчої влади проводять єдину державну політику в сфері про-

довольчої безпеки, розробляють та реалізують загальнонаціональні та регіональні стратегії і цільові програми формування продовольчої безпеки, забезпечують управління державними продовольчими резервами, контролюють відповідність якості харчових продуктів та продовольчої сировини стандартам, організують моніторинг продовольчої безпеки держави і її регіонів, підтримують наукові дослідження у вказаній сфері, виконують інші функції, спрямовані на формування національної продовольчої безпеки [1].

Державне регулювання економічного розвитку регіону здійснюється за допомогою інструментів реалізації регіональної політики: системи прогнозів, індикативних планів і програм, законодавчої бази, грошово-кредитної системи, фіскальної системи, приватизації державної власності, інвестицій, інновацій, держзакупівель.

На рівні регіону державна політика здійснюється шляхом:

- вибору пріоритетів та обґрунтування стратегії розвитку довготермінових та поточних прогнозів соціально-економічного розвитку регіону;
- формування бюджету регіону (області); координації роботи місцевих органів влади під час вирішення міжрегіональних питань;
- забезпечення охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування;
- вирівнювання рівня життя населення адміністративно-територіальних одиниць регіону; створення високорозвинутої соціальної інфраструктури;
- розвитку й управління рекреаційним господарством;
- регулювання споживання енергоресурсів на території;
- заохочення іноземного капіталу та інше [2].

Основними елементами системи державного регулювання економіки є: суб'єкти та об'єкти, цілі, форми і методи, механізм та інструменти, соціально-економічні результати (рис. 1).

До основних напрямів створення ефективного економіко-організаційного механізму регіонального управління належать:

- відновлення соціального статусу регіону як основного об'єкта управління економічним та соціальним розвитком території;
- прийняття правових основ політики на регіональному рівні, які закріплюють за центральними органами влади тільки ті функції, що не можуть бути делеговані регіонам (зовнішня політика, оборона країни, національний банк та фінансова система, науково-технічна політика і фундаментальна наука, розподіл центральних капітальних вкладень тощо);
- передача управління державним майном на регіональний рівень, щоб підвищити відповідальність за його ефективне функціонування;
- визначення поля спільної дії (вища освіта, пенсійна система тощо), з якого центральна влада приймає

Рис. 1. Елементи системи державного регулювання економіки

Джерело: [3].

основні положення, а місцева влада на їх основі розробляє свої правові акти;

- надання права обласним (районним) державним адміністраціям та виконкомам міських рад використовувати не менше 70% власних доходів зі сформованих відповідною радою регіональних бюджетів [4].

На сучасному етапі розвитку більшість держав світу здійснюють управління на основі теоретичних розробок сучасної економічної теорії, яка відводить державним органам роль гаранта закону та арбітра у вирішенні господарських проблем та суперечок. Основними положеннями економічної теорії щодо визначення ролі та місця державного управління у господарському житті країни є такі:

- децентралізація управлінського процесу. Перенесення центру ваги у прийнятті життєвоважливих рішень для забезпечення ефективного господарювання суб'єктів підприємництва на регіональний рівень;
- підвищення дієвості та ініціативності регіональних управлінських структур, включаючи розподіл повноважень між регіональними органами державної виконавчої влади та місцевого самоврядування з наданням першочергового значення останнім;
- формування державної економічної політики за ініціативою знизу, від регіональних та місцевих пріоритетів до загальнодержавних інтересів;
- активізація зовнішньоекономічної діяльності підприємств на основі формування децентралізованої системи вибору зовнішньоекономічних інтересів і диверсифікації міжнародних економічних зв'язків регіонів [5].

Як видно, більшість окреслених пунктів торкаються регіонального рівня державного управління, насамперед, щодо підвищення їх ролі та дієвості на етапі формування ринкових відносин. Такі положення успішно використовували майже всі постсоціалістичні держави Центральної та Східної Європи, забезпечивши собі добрі передумови для реорганізації управлінських систем та адаптації їх до умов держав Європи та світу.

Управління регіональною продовольчою безпекою можливо здійснювати на основі використання та запозичення інструментів світового досвіду (табл. 1) [6].

Проведений аналіз зарубіжного досвіду дозволяє сформулювати основні напрямки та принципи розподілу повноважень між центральними органами управлін-

Таблиця 1. Світовий досвід управління продовольчою безпекою

Країни (спільноти)	Механізми управління продовольчої безпеки	Економічний та соціальний ефект запровадження таких заходів
США	Програма підтримки фермерів «Стабілізація доходів», до якої входять програми «Державна підтримка цін», «Страховання врожаю», «Сільськогосподарський кредит». Закупівля надлишків сільськогосподарської продукції. Продовольча допомога незахищеним верствам населення. Суворий контроль якості на основі законодавства	Утримання закупівельних цін і гарантування дохідності сільськогосподарського виробництва. Забезпечення доступу до харчування пенсіонерів, безробітних. Підтримання стабільності цін на сільськогосподарську продукцію
ЄС	Біла Книга Продовольчої безпеки (White Paper on Food Safety). Фінансова підтримка сільгоспвиробників, виплачується з урахуванням площі сільгоспугідь та поголів'я худоби	Системні заходи щодо поліпшення продовольчої безпеки, контроль за оборотом продовольства на основі принципу «від ферми до обіднього столу»
Японія	Державне регулювання цін, зовнішньоторговельне регулювання, регулювання продовольчого ринку, структурні програми	Захист національного товаровиробника, незалежність від імпортової продукції
Мексика	Субсидування продовольства для малозабезпечених верств населення	Забезпечення доступності харчування для усіх верств населення
Китай	Регулювання цін. Система страхових запасів продовольства	Підтримка сталого рівня цін на продовольство, доступність продовольства для населення
Індія	Субсидії на добрива, електроенергію і поливну воду	Розширення виробництва продуктів харчування. Підвищення здатності уряду ефективно боротися з неврожайми
Кенія	Страховання сільськогосподарського виробництва на основі «Індексу страхових виплат на основі погоди» з посиленням на локальний індекс опадів	Видача компенсацій, що не пов'язані із фактичними втратами, а є превентивним заходом, що дозволяє зберегти врожай та худобу
Ефіопія	Виробнича програма забезпечення населення	Створення корисного суспільного ефекту за рахунок використання фізичної праці, забезпечення їжею та готівкою бідних людей. Розширення інфраструктури та підвищення дохідності сільськогосподарського виробництва
Єгипет Камбоджі, Індія, Індонезія	Цільові субсидії на продукти харчування	Збільшення споживання їжі, особливо серед громадян з низьким рівнем доходів. Адміністративно простіше, ніж інструменти, як-от перерозподіл доходів або громадських робіт

Джерело: [7; 8].

на держави і регіональними органами, а також принципи створення ефективного економіко-організаційного механізму регіонального управління, а саме:

— відновлення соціального статусу регіону як основного об'єкта управління економічним та соціальним розвитком території;

— прийняття правових основ політики на регіональному рівні, які закріплюють за центральними органами влади тільки ті функції, що не можуть бути делеговані регіонам (зовнішня політика, оборона країни, національний банк та фінансова система, науково-технічна політика і фундаментальна наука, розподіл центральних капітальних вкладень тощо);

— передача управління державним майном на регіональний рівень, щоб підвищити відповідальність за його ефективне функціонування;

— визначення поля спільної дії (вища освіта, пенсійна система тощо), з якого центральна влада приймає основні положення, а місцева влада на їх основі розробляє свої правові акти;

— надання права обласним (районним) державним адміністраціям та виконкомам міських рад використовувати не менше 70% власних доходів зі сформованих відповідною радою регіональних бюджетів [9].

На нашу думку, регіональне управління є специфічним, стосується стратегічного плану економічного розвитку не тільки певної території, але й впливає на національний рівень економіки. Тому особливу увагу необхідно звернути на завдання органів влади (зокрема місцевих рад та адміністрацій відповідного рівня), які забезпечують динамічну стійкість економічного розвитку регіону:

— створення управлінської системи регіонального розвитку;

— знаходження можливостей стимулювання й підтримування, впровадження прогресивних управлінських технологій, інтенсивне використання комп'ютерних технологій і засобів інформатизації;

— постійне адаптування власної управлінської системи до вимог забезпечення стійкого розвитку регіону, гнучкого реагування системи до мінливості умов зовнішнього та внутрішнього середовища [10].

Відповідно до основних завдань, вся економічна діяльність на рівні державного апарату та за допомогою управлінських заходів (прогнози, стратегічні плани тощо) в регіонах повинна формувати чіткі управлінські рішення на основі моніторингу ресурсного потенціалу, аналізу структури господарства і рівня розвитку, що безпосередньо впливає на розвиток економіки України.

Ця обставина визначає значущість економіки регіону в сучасних умовах, потребу сприяти її розвитку на всіх рівнях державного управління, тобто вивчення і визначення стратегії соціально-економічного регіонального розміщення продуктивних сил, розвитку відповідних галузей економіки, найважливіших природно-економічних, демографічних та екологічних особливостей, а також міжрегіональних, внутрішньо-регіональних і міждержавних економічних зв'язків [11].

Одним із завдань регіональної політики є формування інституту місцевого самоврядування. Місцеві органи влади несуть відповідальність за збереження, відтворення та раціональне використання природних ресурсів, охорону навколишнього середовища і, виходячи з особливостей природних умов на своїй території, розроб-

ляють і здійснюють місцеву політику природокористування [12].

В умовах перехідної економіки кожний регіон в межах своїх можливостей намагається адаптуватися до нових обставин, звести до мінімуму найбільш гострі прояви кризи або, що найменше, компенсувати неминучі збитки в своєму колишньому благоустрої. Отже, ситуацію, що склалася на сьогоднішній день, можна виправити через розробку та якнайскоріше впровадження стратегічно виваженої державної політики на регіональному рівні, яка базується на принципах сучасного стратегічного менеджменту. Для цього необхідно забезпечити моніторинг економічної політики регіональних органів влади та показників регіональної економіки для об'єктивного визначення проблем, потреб та перспектив розвитку, на основі аналізу яких буде створена концепція регіональної економічної політики України.

У Законі України "Про продовольчу безпеку" прописані основні принципи та завдання держави у формуванні продовольчої безпеки, які полягають у:

- фізичній та економічній доступності якісних та безпечних харчових продуктів для всіх категорій населення в кількості, що необхідна для активного і здорового життя;

- гарантуванні продовольчої незалежності держави;

- пріоритетності доступу всіх категорій населення країни до харчових продуктів вітчизняного виробництва;

- економічної обгрунтованості загальнодержавних потреб, пов'язаних із забезпеченням країни продовольством, достатність та стабільність запасів продовольства;

- своєчасності та адекватності заходів щодо формування продовольчої безпеки реальним і потенційним, внутрішнім і зовнішнім загрозам;

- забезпеченні інтересів України у системі міжнародної продовольчої безпеки в умовах економічної інтеграції і глобалізації;

- інформаційного забезпечення та узгодженість дій органів державної влади щодо стану продовольчої безпеки.

Основними завданнями держави у сфері формування продовольчої безпеки є:

- забезпечення стійкої фізичної та економічної доступності харчових продуктів;

- дотримання високого рівня якості та безпеки харчових продуктів і сільськогосподарської сировини;

- динамічний розвиток усіх галузей аграрного сектора економіки держави, забезпечення високого рівня їх конкурентоспроможності;

- гарантування продовольчої незалежності держави;

- підтримання стабільності вітчизняного продовольчого ринку, зокрема шляхом формування стратегічних запасів основних харчових продуктів;

- здійснення активної зовнішньоекономічної діяльності;

- запобігання внутрішнім та зовнішнім загрозам продовольчої безпеки, мінімізація їх негативних наслідків;

- формування здорового типу харчування населення [1].

Щодо мезорівня, то до основних функцій та типових завдань регіонального органу управління належать такі:

1) у складі функції планування:

- стратегічне та поточне планування діяльності;

- розробка та затвердження програм економічного і соціального розвитку;

- здійснення прогнозу розвитку; планування діяльності підприємств, які належать до комунальної власності;

- планування діяльності закладів освіти, охорони здоров'я, культури і спорту, які належать територіальним громадам;

- складання та затвердження обласних та місцевих бюджетів;

- складання планів використання природних ресурсів регіонального значення;

- складання балансів матеріальних, фінансових, трудових ресурсів, необхідних для управління соціально-економічним розвитком відповідної території;

2) у складі функції організації:

- забезпечення збалансованого комплексного соціально-економічного розвитку населення;

- організація виконання програм соціально-економічного розвитку;

- забезпечення ефективного використання природних, трудових, фінансових ресурсів;

- організація зовнішньоекономічної діяльності;

- організація управління соціальною сферою; організація роботи житлово-комунального господарства;

- забезпечення виконання наповнення бюджету та фінансування видатків з нього;

- організація зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації;

3) у складі функції мотивації:

- створення сприятливого соціально-психологічного клімату в колективах регіону;

4) у складі координаційної функції:

- здійснення впливу на процеси соціально-економічного розвитку;

- збереження впливу на процеси ефективного використання усіх видів ресурсів;

- сприяння впровадженню програм економічного і соціального розвитку, програм працевлаштування, та соціального захисту населення;

- у складі контролюючої функції:

- здійснення контролю за використанням ресурсів, діяльністю підприємств комунальної власності, за фінансовою діяльністю та розрахунковими операціями;

- забезпечення дотримання норм природоохоронного законодавства та охорони праці;

- складання звітів про хід та результати виконання програм економічного і соціального розвитку тощо [5].

Отже, на державному рівні регулювання економічного розвитку регіону одним із ключових завдань є формування стратегії розвитку регіонів, вагомим механізмом забезпечення територіальної цілісності, подолання диспропорцій, вирішення економічних, політичних і соціальних проблем та стабільності в державі. Питання розвитку і взаємодії регіонів є надзвичайно актуальними для України, адже відсутність обгрунтованої політики регіонального розвитку держави може призвести до зростання диспропорцій.

ВИСНОВКИ

До основних функцій та типових завдань державно-регулювання економічного розвитку на мезорівні належать такі: стратегічне, тактичне та поточне планування розвитку; розробка, затвердження та впровадження програм економічного і соціального розвитку; прогнозування розвитку регіону, ефективне та раціональне використання природних, виробничих і людських ресурсів. Головною метою державного регулювання розвитку регіонів є гармонійне поєднання інтересів держави та її регіонів, оскільки економіка країни є складною ієрархічною системою, де елементи — нерівномірно розподілені за територією та ресурсами регіони. Державна політика повинна враховувати особливості регіонів, рівномірно та ефективно розподіляти ресурси, погоджувати програми та стратегії розвитку з урахуванням географії території, його населення, сфери виробництва та АГК, ресурсного потенціалу, сталих традицій.

Література:

1. Закон України "Про продовольчу безпеку" (№ 8370-1).
2. Калетнік Г.М., Мазур А.Г., Кубай О.Г. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. — К.: "Хай-Тек Прес", 2011. — 428 с.
3. Ясько Ю.І. Конкурентна політика як форма державного регулювання економіки / Ю.І. Ясько // Формування ринкових відносин в Україні. — 2013. — № 3. — С. 40.
4. Євмешкіна О.Л. Особливості стратегічного планування на різних рівнях [Текст] / О.Л. Євмешкіна // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. — Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. — Вип. 4 (64).
5. Жаворонкова Г.В., Жаворонков В.А. Стратегічне управління розвитком регіону // Проблеми екологічної біотехнології. — 2010. — № 1. — С. 26—31.
6. Кіреєва Е.А. Регіональна продовольча безпека: суть та інструменти управління [Текст] / Е.А. Кіреєва // Ефективна економіка. — 2014. — № 4.
7. Олійник В. Державне регулювання у сфері забезпечення продовольчої безпеки: зарубіжний досвід / В. Олійник // Збірник наукових праць Державне управління та місцеве самоврядування. — 2012. — Вип. 1 (12). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01\(12\)/12ovobzd.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01(12)/12ovobzd.pdf)
8. Козловський С.В. Інструменти продовольчої безпеки та соціального захисту населення в умовах кризових явищ економік світу / С.В. Козловський, Е.А. Кіреєва // Кримський економічний вісник. — 2012. — 1 (01) грудень. — Частина 1 — С. 266—269.
9. Жаворонков В.О. Досвід стратегічного планування на місцевому рівні / В.О. Жаворонков // Економіка України: соціальні аспекти інноваційної моделі розвитку / Кол. монографія / За ред. В.Ф. Беседіна, А.С. Музиченка. — К.: НДЕІ, 2007. — С. 350—355
10. Кравченко Т.В. Обґрунтування вибору стратегії економічного розвитку регіону / Т.В. Кравченко // East European scientific journal. — Warszawa: Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe, 2015. — No. 2 (2), Vol. 2. — P. 33—39.
11. Регіони України проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: монографія / З.С. Варналія, А.І. Мокій, О.Ф. Новікова [та ін.]; за ред. З.С. Варналія. — К.: Знання України, 2005. — 498 с.
12. Комірна В. В. Пріоритетні завдання державного регулювання економічного розвитку регіонів / В.В. Комірна // Ефективна економіка. — 2010.
13. Іртищева І.О. Інвестиційне забезпечення економічного розвитку аграрного виробництва / І.О. Іртищева, І.Д. Бурковський // Економіка АПК. — 2005. — № 12. — 71—73.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine "On food security of Ukraine", available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF6GI01G.html (Accessed 10 Jan 2018).
  2. Kaletnik, H.M. Mazur, A.H. and Kubaj, O.H. (2011), Derzhavne rehuliuвання ekonomiky [State regulation of the economy], Khaj-Tek Pres, Kyiv, Ukraine.
  3. Yas'ko, Yu.I. (2013), "Competitive policy as a form of state regulation of the economy", Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini, vol. 3, pp. 40.
  4. Yevmieshkina, O.L. (2015), "Features of strategic planning at different levels", Aktual'ni problemy derzhavnogo upravlinnia, vol. 4 (64).
  5. Zhavoronkova, H.V. and Zhavoronkov, V.A. (2010), "Strategic management of regional development", Problemy ekolohichnoi biotekhnolohii, vol. 1, pp. 26-31.
  6. Kirieieva, E.A. (2014), "Regional food security: day and management tools", Efektyvna ekonomika, vol. 4.
  7. Olijnyk, V. (2012), "State regulation in the field of food security: foreign experience", Zbirnyk naukovykh prats' Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia, vol. 1 (12), available at: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01\(12\)/12ovobzd.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01(12)/12ovobzd.pdf) (Accessed 10 Jan 2018).
  8. Kozlovs'kyj, S.V. (2012), "Instruments of food security and social protection of the population in the context of the crisis phenomena of the world economy", Kryms'kyj ekonomichnyj visnyk, vol. 1 (01), pp. 266—269.
  9. Zhavoronkov, V.O. (2007), "The experience of strategic planning at the local level", Ekonomika Ukrainy: sotsial'ni aspekty innovatsijnoi modeli rozvytku [Economy of Ukraine: Social aspects of innovation model of development], NDEI, Kyiv, Ukraine.
  10. Kravchenko, T.V. (2015), "Substantiation of the choice of the strategy of economic development of the region", East European scientific journal. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe, vol. 2 (2), no. 2, pp. 33—39.
  11. Varnalij, Z.S. Mokij, A.I. Novikova, O.F. (2005), Rehiony Ukrainy problemy ta priorytety sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku [Regions of Ukraine problems and priorities of socio-economic development], Znannia Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
  12. Komirna, V.V. (2010), "Priority tasks of state regulation of economic development of regions", Efektyvna ekonomika, vol. 4, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=191> (Accessed 10 Jan 2018).
  13. Irtyshcheva, I.O. and Burkovskiy, I.D. (2015), "Investment providing of economic development of agrarian production", Ekonomik APK, vol. 12, pp. 71—73.
- Стаття надійшла до редакції 10.01.2018 р.*